

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

มะม่วงเบาสงขลา

ทะเบียนเลขที่ สช 65100190

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะม่วงเบาสงขลา คำขอเลขที่ 63100256 ทะเบียนเลขที่ สช 65100190 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 14 ตุลาคม 2563

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. 2565

(นายวุฒิไกร ลีวีระพันธุ์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งปงชี้ทางภูมิศาสตร์

มะม่วงเบาสงขลา

Songkhla Mini Mango หรือ Ma-Muang Baw Songkhla

- (1) เลขที่คำขอ 63100256 ทะเบียนเลขที่ สช 65100190
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 14 ตุลาคม 2563 วันที่ขึ้นทะเบียน 14 ตุลาคม 2563
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดสงขลา
- ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000
- (4) รายการสินค้า มะม่วงเบาผลสด มะม่วงเบาแช่อิ่ม มะม่วงเบาทองเกลือ
- (5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

มะม่วงเบาสงขลา (Songkhla Mini Mango หรือ Ma-Muang Baw Songkhla) หมายถึง มะม่วงเบาผลสด มะม่วงเบาแช่อิ่ม มะม่วงเบาทองเกลือ ซึ่งเตรียมจากผลมะม่วงเบาสด ผลขนาดเล็ก ทรงกลมแกมรี ก้านช่อสั้น พวงใหญ่ เปลือกบางสีเขียวอ่อน กลิ่นหอมแรง น้ำยางใส มีรสชาติเปรี้ยว เนื้อสีขาวแน่นและกรอบ ปลูกในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งประกอบด้วยอำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสสินธุ์ และอำเภอระโนด โดยสามารถแปรรูปในทุกอำเภอของจังหวัดสงขลา

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ : มะม่วงเบา

(2) ลักษณะทางกายภาพ

(2.1) มะม่วงเบาผลสด

- รูปร่าง มีลักษณะผลเล็ก ทรงกลมแกมรี ออกผลเป็นช่อ ช่อละประมาณ 10 - 25 ผล ก้านช่อสั้น พวงใหญ่ น้ำหนักประมาณ 23 - 50 ผลต่อกิโลกรัม
- เปลือก เปลือกบาง สีเขียวอ่อน น้ำยางใส
- เนื้อ สีขาว แน่นและกรอบ
- รสชาติ เปรี้ยว กลิ่นหอมแรง

(2.2) มะม่วงเบาแช่อิ่ม

- รูปร่าง ใช้มะม่วงเบาผลสดอ่อน ปอกเปลือก นำเมล็ดออก และผ่าซีก
- เนื้อ สีเหลืองอ่อน เนื้อกรอบ
- รสชาติ เปรี้ยว หวาน เค็ม

(2.3) มะม่วงเบาทองเกลือ

- รูปร่าง ใช้มะม่วงเบาผลสดอ่อน ไม่ปอกเปลือก นำเมล็ดออก และผ่าครึ่ง
- เนื้อ สีเหลืองอมน้ำตาล เนื้อกรอบ
- รสชาติ เปรี้ยว เค็ม

กระบวนการผลิต

การปลูก

นำมะม่วงเบาสายพันธุ์พื้นเมืองที่ได้มาจากการขยายพันธุ์เองของเกษตรกรในพื้นที่ โดยวิธีการเพาะเมล็ด เลียบยอด หรือทาบกิ่ง

(1) การเพาะเมล็ด

(1.1) วัสดุเพาะที่ใช้คือ ดินผสมกับปุ๋ยคอก คลุกเคล้าให้เข้ากัน

(1.2) ควรคัดเลือกเมล็ดที่เกิดจากต้นแม่ที่สมบูรณ์แข็งแรง ผลแก่จัดและมีความสมบูรณ์ ไม่มีโรค และแมลงทำลาย โดยนำผลมะม่วงมาล้างน้ำเพื่อเอาเนื้อมะม่วงออกให้หมด และนำไปฝังในวัสดุเพาะที่เตรียมไว้

(2) การทาบกิ่ง

(2.1) ต้นตอที่จะนำมาทาบกิ่ง คือ ต้นกล้ามะม่วงที่ได้จากการเพาะเมล็ด อายุของต้นกล้าที่จะใช้เป็นต้นตอ ควรมีอายุตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป และใบชุดแรกเปลี่ยนเป็นสีเขียวแก่แล้ว

(2.2) กิ่งของต้นพันธุ์ที่ต้องการจะทาบกิ่ง ให้เลือกกิ่งที่มีขนาดใกล้เคียงกับขนาดของต้นตอ กิ่งพันธุ์ควรเป็นกิ่งที่กำลังเจริญเติบโต ตั้งตรง ไม่แคะแกระ็น มีลักษณะกลมไม่เป็นเหลี่ยม รวมถึงต้องไม่แก่กว่าต้นตอมากนัก ไม่มีโรคและแมลงรบกวน

(2.3) วิธีการทาบกิ่ง ใช้มีดเฉือนยอดของต้นตอออกให้เป็นปากฉลาม จากนั้นใช้มีดเฉือนที่กิ่งพันธุ์ลึกเข้าไปในเนื้อไม้เล็กน้อย แล้วนำรอยเฉือนมาประกบกันให้แนบสนิท โดยให้เปลือกสัมผัสกันให้มากที่สุด จากนั้นพันและรัดรอยต่อให้แนบสนิทเพื่อกันน้ำซึมเข้าไปในรอยทาบกิ่ง โดยพันจากล่างขึ้นบน เสร็จแล้วใช้เชือกผูกถุงต้นตอให้ติดกับกิ่งพันธุ์ เพื่อไม่ให้ต้นตอแหว่งเมื่อทาบกิ่ง เมื่อรอยทาบกิ่งประสานกันสนิท ให้ตัดกิ่งพันธุ์ตรงใต้รอยทาบกิ่งเพื่อนำไปชำและปลูกต่อไป

(3) การเลียบยอด

(3.1) ต้นตอที่จะนำมาเลียบยอด คือ ต้นกล้ามะม่วงที่ได้จากการเพาะเมล็ด

(3.2) ยอดของต้นพันธุ์ที่ต้องการจะนำมาเลียบยอดนั้น ให้เลือกยอดที่มีขนาดใกล้เคียงกับขนาดของต้นตอ เป็นยอดพันธุ์ที่ไม่แก่หรืออ่อนจนเกินไป ตั้งตรง ไม่แคะแกระ็น ไม่มีโรคและแมลงรบกวน

(3.3) วิธีการเลียบยอด นำต้นตอมาตัดยอด และผ่ากลางลำต้นของต้นตอ จากนั้นนำยอดพันธุ์มาเฉือนให้เป็นรูปลิ้ม และเลียบยอดพันธุ์ลงไปบนแผลของต้นตอ ให้รอยแผลตรงกัน ใช้เชือกมัดด้านบนและด้านล่างของรอยแผลต้นตอให้แน่น จากนั้นคลุมต้นที่เลียบยอดด้วยถุงพลาสติก หรือนำไปเก็บไว้ในกระโจมพลาสติก เมื่อรอยแผลประสานกันดี นำออกมาพักไว้ในเรือนเพาะชำ และนำไปปลูกต่อไป

วิธีการปลูก

(1) ระยะปลูกที่เกษตรกรใช้ปลูก มีตั้งแต่ระยะ 4 x 6 เมตร ระยะ 6 x 6 เมตร ระยะ 8 x 6 เมตร และระยะ 8 x 8 เมตร ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพื้นที่

(2) ขุดหลุมขนาดประมาณ กว้าง x ยาว x ลึก หรือ 50 x 50 x 50 เซนติเมตร ตามความเหมาะสมของพื้นที่ นำดินที่ขุดหลุมปลูกขึ้นมาผสมกับปุ๋ยคอก คลุกเคล้าให้เข้ากัน และใส่กลับลงไปหลุมครึ่งหลุม จากนั้นนำต้นกล้ามะม่วงที่เตรียมไว้มาวางลงในหลุม นำดินที่เหลือกลับให้เสมอปากหลุม

การดูแลรักษา

ช่วงแรกของการปลูกควรรดน้ำทุกวัน จนกว่าต้นมะม่วงจะตั้งตัวได้ และกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ จากนั้นใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีตามความเหมาะสม รวมถึงควรตัดแต่งกิ่งระหว่างเก็บเกี่ยว และหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยตัดกิ่งกระโดงที่ขึ้นแข่งกับลำต้น กิ่งที่มีโรคหรือโดนแมลงทำลาย

การเก็บเกี่ยว

(1) เก็บเกี่ยวผลสดอ่อน ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวประมาณ 50 - 55 วันหลังจากดอกบาน และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอดทั้งปี

(2) วิธีการเก็บเกี่ยว ตัดกิ่งมะม่วงเบาทั้งข้อ

การแปรรูป

(1) มะม่วงเบาแช่อิ่ม เตรียมมะม่วงเบาผลสดอ่อนนำมาล้างทำความสะอาดตัดขั้วผลและปอกเปลือก ผ่าซีก แกะเมล็ดออกและหั่นเป็นชิ้นตามแนวยาว จากนั้นให้นำไปแช่น้ำปูนใส น้ำเกลือ และน้ำสะอาด ใช้ระยะเวลาประมาณ 8 - 12 ชั่วโมง และทำการแช่อิ่มโดยใช้น้ำเชื่อมระยะเวลาประมาณ 1 - 3 ชั่วโมง

(2) มะม่วงเบาตองเกลือ เตรียมมะม่วงเบาผลสดนำมาล้างทำความสะอาด ผ่าครึ่งเอาเมล็ดออก ไม่ต้องปอกเปลือก ล้างทำความสะอาด และนำไปแช่น้ำเกลือ ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 วัน จากนั้นล้างน้ำอีกครั้ง และนำไปบรรจุหีบห่อ

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลากให้ประกอบด้วยคำว่า "มะม่วงเบาสงขลา หรือ Songkhla Mini Mango หรือ Ma-Muang Baw Songkhla"

(2) ชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการค้าที่สามารถติดต่อได้

(3) วันเก็บเกี่ยว วันผลิต วันบรรจุ

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่าง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 7,393,889 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,621,180 ไร่ ทางตอนเหนือเป็นคาบสมุทรแคบและยาวยื่นลงมาทางใต้ เรียกว่าคาบสมุทรสทิงพระกับส่วนที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้ พื้นที่ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขาและที่ราบสูง ลักษณะภูมิอากาศจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของมรสุมเขตร้อน มีมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ จากการพัดผ่านของมรสุมที่มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณแตกต่างกัน ทำให้จังหวัดสงขลา มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศจะร้อนจัดที่สุดเดือนเมษายน และฤดูฝนตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยพบว่า มีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำแต่ละเดือน เท่ากับ 120.69 มิลลิเมตร จากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของจังหวัดสงขลา ที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่ติดทะเล มีที่ตั้งของแหล่งปลูกที่สำคัญ บริเวณทิศเหนือ ซึ่งเป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขัง และมีสภาพดินเป็นแบบดินร่วนปนทราย มีการทับถมของซากเปลือกหอยจำนวนมาก ทำให้ต้นพันธุ์มะม่วงเบาและผลมะม่วงเบาที่ปลูกในพื้นที่ดังกล่าว มีรสชาติดีกว่าปลูกในพื้นที่อื่นๆ มีเปลือกบางสีเขียวอ่อน ก้านข่อยจะสั้น มีกลิ่นหอมแรง และมีผลผลิตตลอดทั้งปี เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของมะม่วงเบาสงขลา

ประวัติความเป็นมา

ในสมัยก่อนแต่ละบ้านในพื้นที่มักจะมีต้นมะม่วงเบาเกือบทุกบ้าน โดยสันนิษฐานว่าเริ่มปลูกที่อำเภอสิงหนคร เป็นเวลากว่า 100 ปีมาแล้ว เป็นที่รู้จักมากขึ้นเมื่อมีกลุ่มคนจีนฝั่งอำเภอเมืองนั่งเรือแจวข้ามฟาามาซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้ากับฝั่งสิงหนคร ซึ่งสมัยนั้นนิยมรับประทานมะม่วงเบาผลสุกมากกว่าผลดิบ ลักษณะการปลูก มะม่วงเบาในสมัยนั้น นิยมปลูกไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือน แสดงพื้นที่อาณาเขตที่ดินของตนเอง และสร้างความร่มรื่นเท่านั้น หลังจากการก่อสร้างสะพานติณสูลานนท์เสร็จ การเดินทางระหว่างสิงหนคร เกาะยอ และหาดใหญ่ มีความสะดวกมากขึ้น ทำให้การค้าขายคล่องตัว เริ่มมีพ่อค้าคนกลางรับซื้ออาหารทะเล ผลผลิตทางการเกษตร และมะม่วงเบามาขาย ในตลาดหาดใหญ่ ชาวบ้านอำเภอสิงหนครและอำเภอใกล้เคียงเริ่มมีการปลูกมะม่วงเบามากขึ้น ทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียกว่า "มะม่วงเบาสงขลา" กลุ่มชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันแปรรูปผลผลิตจากมะม่วงเบา ซึ่งสามารถสร้าง รายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกร ทั้งยังสามารถช่วยแก้ปัญหามะม่วงเบาล้นตลาดได้อีกด้วย แต่จะมีการปลูกมากในคาบสมุทร สทิงพระ โดยเฉพาะอำเภอสิงหนคร มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดกว่า 2,000 ไร่ ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มเกษตรกรกว่า 20 คน หรือ กว่า 100 ไร่ ทำเกษตรแบบปลอดภัย ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จากกรมวิชาการเกษตร และได้มีการ ประชาสัมพันธ์ให้มะม่วงเบาสงขลาเป็นที่รู้จักผ่านสื่อต่างๆ และการนำไปจำหน่ายในงานแสดงสินค้า เช่น งาน แสดงสินค้าอาหารและเครื่องดื่ม THAIFEX - Anuga Asia 2020 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี และงานสร้างเครือข่ายสินค้าไทยขยายการส่งออกด้วยเอฟทีเอ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า แกรนด์ พระราม 9 เป็นต้น

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การปลูกมะม่วงเบาสงขลาครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ และอำเภอระโนด และมีขอบเขตพื้นที่การแปรรูปมะม่วงเบาสงขลาครอบคลุมทั้งจังหวัดสงขลา รายละเอียดตามแผนที่

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

(1) มะม่วงเบาสงขลา ต้องมีการปลูกและแปรรูปในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น

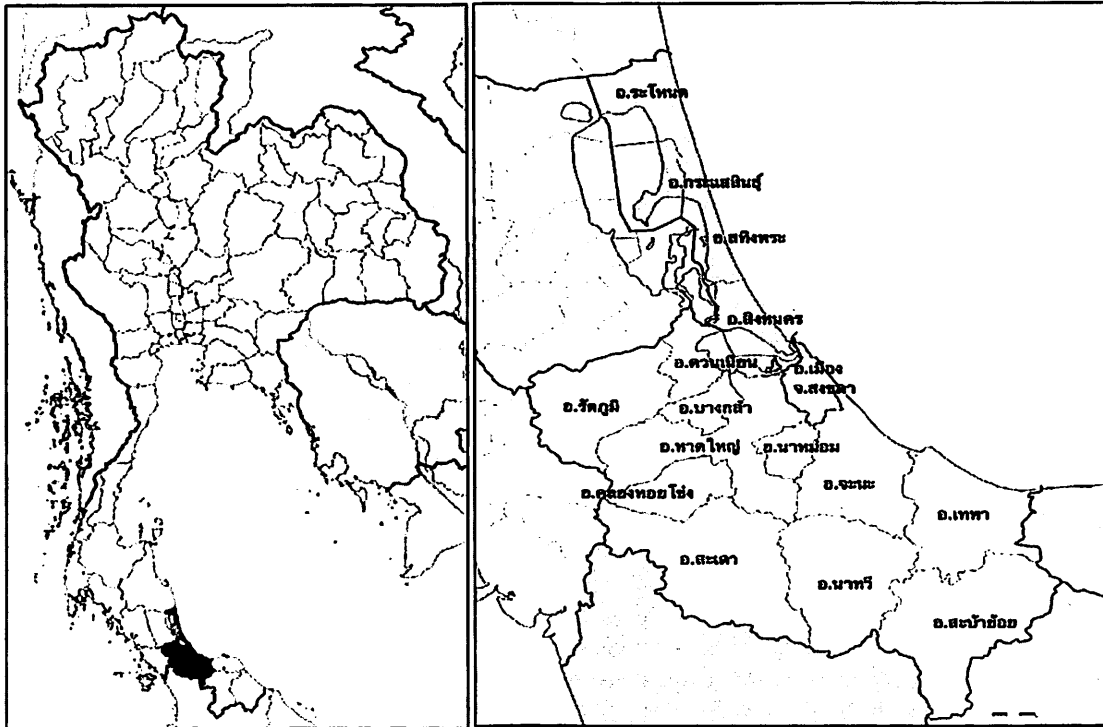
(2) กระบวนการปลูกและแปรรูปจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือมีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า มะม่วงเบาสงขลา รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

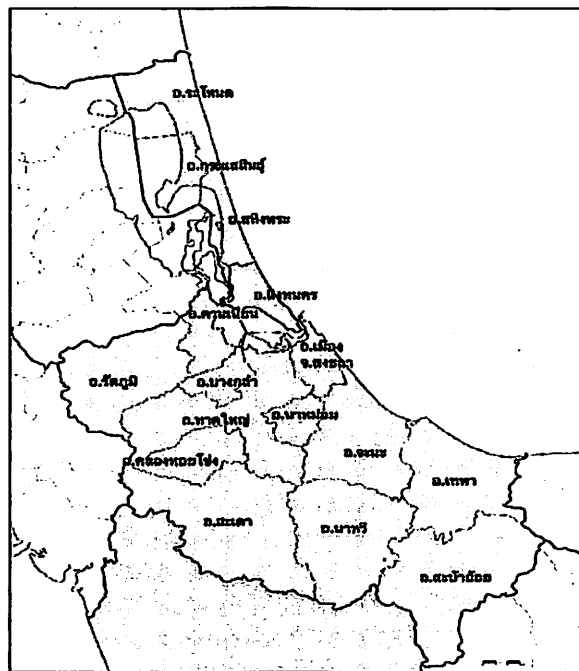
(1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะม่วงเบาสงขลา

(2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงาน สำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะม่วงเบาสงขลา และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบ ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ มะม่วงเบาสงขลา

ขอบเขตพื้นที่การปลูกมะม่วงเบาสงขลาครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอสิงหนคร อำเภอสิงหนคร อำเภอกระแสดินสุ และอำเภอระโนด

ขอบเขตพื้นที่การแปรรูป มะม่วงเบาสงขลา ครอบคลุมพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดสงขลา